

huracán de violencias desencadenadas ha trastornado la tierra.

En medio de todo, el recelo de Francia y de Inglaterra se comprende. Francia se lo juega todo en esta guerra. Su derrota, sería su ruina. *La France vaincue, c'est la France foutue* — dicen nuestros hermanos de raza. — Inglaterra sabe que de su rival germánica debe temerle todo, y está ojo avizor.

Lo que no se explica, es que los alemanes, que son los inventores y los maestros del espionaje, sean los que más lo temen, sean los que adoptan medidas más rigurosas y más vejatorias para resguardarse de él. Al pasar la frontera de Holanda, saliendo del Imperio — cuenta un periodista, — le hacen sufrir a uno cuatro registros. Os quitan casi todo lo que lleváis, y no os dejan encima más que el vestido y el papel moneda. Cartas, periódicos, todo os lo miran. Luego, os hacen pasar a un despacho, en el que hay varios oficiales. Una vez allí, os obligan a ponerlos en cueros, y un soldado humedecé uno de sus dedos en un vaso de aceite, y os lo mete por el ano. Si el soldado dice «*Nicht!*», podéis vestiros y entrar en Holanda.

El procedimiento, como se vé, es bien alemán. A nuestros germanófilos les debe de parecer un encanto. Sobre todo, a Jacinto Benavente. Nosotros proponemos una cosa. Que se eleve un monumento al dedo de ese soldado. El monumento, ya se supondrá de qué material ha de ser.

ANGEL SAMBLANCAT

De política farandulera

Els insignificants *conatos* de manifestacions monàrquiques i espanyolistes a que donà lloc la vinguda d'en Francos Rodríguez, varen induir-me a escriure un article parlant de política granollerina i de polítics granollerins; de faràndula i farandulers.

He recordat èpoques passades, en que fortes corrents idealistes havien creat en nostra vila, estats reals d'opinió, en prò de diverses doctrines polítiques; he recordat la magna valentia d'un vell partit republicà, *sense concejals*, però amb honra, amb homes i amb ideals; he recordat el jove catalanisme revolucionari d'«El Mosquit» i la lluita franca, honrada i acèrrima d'ambdues fraccions, contra l'odiós caciquisme que imperava.

¿Quins d'aquells prohoms queden en el teu sí, vell partit republicà de Granollers? ¿On són tots aquells que sempre havien sostingut la senyera de la república, allunyada de tots els contubernis i de totes les immoralitats de la política regnant? ¿Qu'hi queda, que conservi, no les idees, que prompte s'esfumaren, sino tant sols el nom de republicà, amb paraules i amb fets de tal?...

I d'aquells catalanistes lluitadors, infatigables i abnegats, ¿qui queda en son primitiu camp, de franca oposició a tot el que representés procediments innobles de la política corcada dels partits centralistes? ¿Qui conserva el record i sosté encara les campanyes enèrgiques d'«El Mosquit»? ¿Qui és capaç de seguir aguantant, ferma i sola, la senyera de les quatre barres, enfront la desmoralització, la farsa i el caciquisme?

Tot ha caigut. El vell partit republicà i el jove partit nacionalista s'ensorraren juntament, contaminats per les llagues incurables i repugnants dels vells partits centralistes i avui totes

les nostres lluites electorals, sols tenen com a fi el caciquisme d'un cacic o d'un altre cacic; els uns, procuren desenterrar el cadavre consumit del vell, per a aprofitar-ne les seves arts innobles, els seus vicis i les seves corrupcions polítiques; els altres, procuren crear-ne un de nou, abdicant, per a aconseguir-ho, de les seves idees, la seva història i'l seu patriotisme.

Tot put a podrit. Tot ha caigut en la més odiosa de les degeneracions i no queden en peu més que'ls ideals sincers, però adormits, d'algún bon ciutadà perdut i oblidat entre tanta immundicia, tanta asquerositat, tanta falsedat i tant desvergonyiment polític i ciutadà.

Observem fets.

L'ex radical Torras, abandona les files de la *Lliga*, per trobar-la excessivament conservadora, i ¿on se'n va? Lògicament, si de la *Lliga* no l'ha espantat el nacionalisme, sino el dretisme, el senyor Torras devia ingressar en un partit tant catalanista com la *Lliga*, però de tendències democràtiques, i no ha pensat així. El catalanista i demòcrata Torras, entra en les files d'un partit que ni és catalanista, ni es demòcrata; ans bé tot el contrari.

Els granollerins devem agrair al senyor Torras la part importantíssima que ha prè en el sanejament de la nostra administració municipal; però no per això podem deixar d'assignar-li'l tant de culpa que li correspon en la desmoralització política, en l'enderrocament dels ideals de tota mena, en la bancarrota del partit republicà, en la suplantació dels patriòtics sentiments anti-centralistes per la passivitat estúpida de la política personal i madrilenya.

I enfront, fent *pendant* amb ell, en Coma, el *leader* de la «Popular», el més acèrrim lluitador contra la política nefasta d'en Barangé, Tardà i companyia, en el moment en que tot el poble està pendent de la seva oratoria fogosa i dels seus actes patriòtics i democràtics, fa una *pirueta*, cau en les files aburguesades de la *Lliga* (mal menor) i seguidament, oblidant el passat, abraça als prohoms del vell caciquisme, els glorifica i adopta llurs desacreditats sistemes polítics, després de perdonar llurs immoralitats administratives, abans tant combatudes.

Podem guardar-li les consideracions degudes, pel seu passat i pel seu present, com a catalanista; però de la seva obra política, sols devem parlar-ne anatematitzant-la, ja que no és l'obra d'un ver catalanista, ni és l'obra de cap home que desinteressadament militi en un partit.

A tots els republicans, a tots els catalanistes, àdhuc a tots els carlins i a tots els que lluitaren anys i més anys contra l'oligarquia, contra'l caciquisme i contra totes les males arts i corrupcions electorals, he de dir-los-hi que poden prescindir momentàniament de les nostres idees, quan se tracta de col·laborar a un acte de protesta, de cultura o de patriotisme; però, passat aquell moment, la persistència de les coalicions, és immoral: d'aquesta immoralitat, neix el pessimisme; d'aquest pessimisme, el desengany; del desengany, el total ensorrament de tots els partits.

Després d'una coalició, és preclís que cada hui torni al camp on militava, que conservi la seva llibertat d'acció, que conservi'ls seus ideals i pugui pregonar-los, i els pregoni amb el cap ben alt: si així's fes, se podria sanear la política, com s'ha sanejat l'administració.

Si així ho havessin fet; avui, vosaltres, republicans i regionalistes, no us trobaríeu lligats als representants d'aquella oligarquia que

tant combatereu; ni tindríeu d'abaixar la cara al veure que vostres concejals, vostres companys inseparables de coalició, representen el esperit anticatalà, l'esperit espanyolista, l'esperit monàrquic, enfront de l'esperit nacionalista, republicà i democràtic de Catalunya.

Ni us veuríeu obligats, senyors republicans, per esperit de solidaritat o de sumissió, a renegar de vostres ideals, cridant *¡Viva el Rey!* en un banquet, que fóra còmic, si no hi havés l'escena monetaria; a aplaudir els actes de govern o de desgovern d'aquells que promulgaren la llei de Jurisdiccions, d'aquells que sostenen la guerra al Marroc, en defensa d'interessos particulars, d'aquells que arrenquen del ministeri a un home com l'Urzáiz perquè intenta situar-se enfront de les grans companyies monopolitzadores de la riquesa espanyola; ni us veuríeu obligats a callar sobre'ls fets militaristes de Girona, mentres en el fons de la vostra ànima sentiú créixer l'esperit de revolta i d'odi, mentres els vostres punys se clouen rabiosament; ni observariu impassibles com l'ajuntament vostre, constituït amb homes criats en la democràcia i el republicanisme, —indiferent davant d'aquells fets— s'adhereix entusiasmada a la proposta de concedir la creu de beneficència al Rei d'Espanya i felicita als Romanones, Albas i demés personatges de la *troupe* cortisana, en quan rematen cada una de les escenes còmic-líric-equilibrades que formen el programa de la farsa patriòtera.

F. MONTAÑA

RÀPIDA

LA DARRERA AMNISTIA.— La magnanimitat ministerial, obrirà les portes afroses de la presó a tots aquells que l'ideal fermament sustentat i sostingut, ha fet caure sota les urpes de les lleis, mal anomenades protectores de l'equilibri social i polític de nostre país.

Tots aquells martres de la llibertat de pensar i manifestar-se; gaudiràn ja del sol i l'aire pur, que vivificarà de nou son condormit pensament, per a esplaiar-se, altre volta, en la propagació de llurs ideals, caient, pot-ser a no trigar gaire, sota les mateixes reixes que ara se'ls hi obren.

Tots aquells exaltats que, en el paroxisme de sa exuberant passió per sa idea política, pertorbaren la pau ciutadana en jorns de lluita i febrils excitació social; podran admirar altre volta aquella mateixa societat per la qual i per sa redempció, ells se trobaven privats de llibertat.

Tots aquells altres, que esporoguits i fastiguejats de sa patria, s'exil·laren voluntàriament a terres llunyanes, per no acomodar-se'l seu esperit a les exigències dels manaments que'ls deien que havien d'anar a fer-se matar per ella, fent així un greu manament; podran tornar a la terra on nasqueren, condicionant, això sí, el llur esperit al compliment d'aquell sagrat (!) deure.

Tots, tots... menys (no hi podia mancar) els que tingueren la osadia de menyspreuar, directa o indirectament, la patria, el rei i l'exèrcit.

No; per aquests no hi ha perdó. Tenen, aquests estaments, una duresa, que, com la del diamant, és inatacable.

Tenen una netedat imperturbable, que'ls fa immaculats. I... tenen, sobretot, unes lleis liberals, que estronquen la llibertat de posar-los en entredit.
